

GEOGRAFSKA ODKRITJA: 16. stol.

1492- Z Indija

Uveljavlja se okrogla Zemlja-heliocentrični sistem.

Risanje geografskih kart-Toscanelijeva karta sveta.

Novo strelno orožje, skupinski način bojevanja.

Znanosti-danosti: ladjedelnštvo (Karavele-1 jambor, karakale-4 kotna jadra), kompas, astrolag, kvadrant-navigacijski pripomočki, kartografija-kozja koža.

S Kitajske smodnik, topovi (Fr, Ang).

Politični razogi: Španci, Port. naklonjeni raziskovalcem

- Henrik pomorščak. Španija v 15. stol. politična

poroka med Isabelo in Ferdinandom. Povežeta

Kostilja in Aragon. 1492 premagata Granado in

polastita ogromnega bogastva. Vse novo odkrite

dežele pokristjaniti! Širjenje vere. Turki zasedli Malo

Azijo in prekinili trgovsko pot. Blago se podražilo,

trgovci spodbujajo novo pot v Indijo. Humanisti-> zemlja

okrogla, avanturizem posameznikov.

KOLUMB IZ GENOVE: Portugalska zastava

3 karavele: Santa Maria, Pinta in Ninja. Atlantik v Z smeri.

Pristane na otoku Saint Salvador po 10 dnevih. Gre na

Kubo in Haiti. Otočje imenuje Z Indija, prebivalce Indijance.

Expedicijo sponzorirala Isabela.

AMERIGO VESPUCCI: Španska

Obrežje Sr in J Amerike do Brazilije. Deloval sistematično, delal zapiske.

BALBOA: Španska

Panamaska ožina, prvi pride v Tihi ocean->imuje J morje.

FERDINAND MAGELLAN: Portugalec

Portugalec, ekspedicija za Špance. Želel priti v Indijo po Z.

Pluje čez Atlantik, čez Magellanov preliv. Ime Tihi ocean

pride Iz mirne plovbe. Po 3 mesecih prispejo na Filipine.

Posadka zdesetkana, krmar pripelje ob Rtu Dobrega

upanja nazaj v Evropo.

KONKVISTADORJI:

Fernando Cortez: Mehika, uniči Azteke

Francisko Pizarro: J Amerika, uniči Inke v Peruju

Portugalska odkritja:

Vasco da Gama: plul proti Indiji, pride do trgovskega središča Mombas, Kalkuta

Pedro Cabal: hoče v Indijo, pride v Brazilijo

Bartolomej Diaz: odkrije Afriko in odpre pot v Indijo.

1494 Tordesillas->papež sporazum, meja od 46.

poldnevnika. Monopol, novo osvojene prebivalce pokristj.

POSLEDICE ODKRITIJ:

-Središče svetovne trgovine se prenaša na obale Atlantika ANTWERPEN.

-zaledje bogatih hanzanških mest, ogromno blaga->

Evropa izvažala v Novi svet

-blago prodaja po vzorcih, kupec ga ne vidi, zmeni za ceno

-uveljavi novo plačilno sredstvo - MENICA=vrednostni papir

-poceni blago v novih deželah-> blago mora kupiti čim več ljudi

-potreba po blagu-ZALOŽNIŠTVO, trgovec kupi surovine in

najde med napol propadlimi obrtniki izvajalce. Naroči izdelke,

pobere in plača

-Sprememba načina proizvodnje: manufakture-> delo se razcepi na več faz-> VSI IZDELKI ENAKI, več blaga; nove priprave, ki nadomeščajo delo rok.

-Proizvodnja=proces pridobivanja materialnih dobrin, reprodukcija. Proizvodni kapital – denar nastaja s časoma, movi in večji procesi, kapital se pomlaja.

-Blago, izdelek namenjen prodaji na trgu (zaslužek)

Trg=ekonomski prostor, kjer proizvajalci prinesejo izdelke in blago, kupci kupujejo (ponudba in povpraševanje).

-Cena=ekonomska kategorija, ki se oblikuje na trgu. Odvisna od ponudbe in povpraševanja.

-Liberalni kapitalizem=svobodni kapital